

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΖΑΝ ΡΙΣΠΕΝ

ΡΑΝ - ΤΑΝ - ΠΛΑΝ!

ΕΦΤΑΝΕ κανείς να δει τον στρατηγό Χ... μιά φορά, για να σχηματίσει άμέσως την ιδέα του γι' αυτόν. Είχε μάτια γερακιού και μουστάκια αγριόγατου. Ήταν, με δυό λόγια, ο τέλειος τύπος του ωραίου υπαθοφόρου, του γεμάτου όρμη, που πολεμάει μάλλον για γούστο και πού η ανδρεία του είν' ανάμικτη με κάποια αγριότητα. Συγχρόνως μάντευε κανείς πώς είχε γεννηθεί από ράτσα στρατιωτικών και πώς είχαν χρειαστεί πολλές γενεές πολεμιστών για να δημιουργηθεί ένας τέτοιος απόγονος.

"Ολ' αυτά σκεφτόμουν κι' εγώ για τον στρατηγό και γι' αυτό όταν έμαθα πώς έγραφε τα απομνημονεύματά του, φαντάστηκα πώς δεν θάκανε άλλο εκεί μέσα παρά να περιγράψει την λαμπρή του γενεαλογία και τους ήρωϊσμούς του.

Πόσο γελιέται όμως κανείς καμιά φορά! Να το πρώτο κεφάλαιο των απομνημονευμάτων αυτών:

"Από πόσο άσημαντα πράγματα εξαρτάται καμιά φορά η μοίρα μας! Έγώ είχα γεννηθεί για να γίνω βιομήχανος μετάξης! Θεέ μου, ναι! Ο πατέρας μου, ο παππούς κι' όλοι οι πρόγονοί μου από αιώνων ήσαν βιομήχανοι μετάξης στη Λυών, κι' έπρεπε κι' εγώ να τους διαδεχθώ στη δουλειά τους. Αν έγινε στρατηγός, φταίει ο Τοτόρ και τα «νευράκια» της μαμάς.

Ο Τοτόρ ήταν ο γιός του περιβολάρη μας στο Μονζαιν και τα νευράκια της μαμάς της εργόντουσαν ακριβώς γιατί μέναμε σ' αυτή την έσοχη, όπου δεν είχε καμιά σχεδόν ψυχαγωγία.

Όταν χήρεψε, σέ ηλικία είκοσιέξη χρονών, είχε βρεθεί ξαφνικά επικεφαλής ενός μεγάλου βιομηχανικού οίκου από τον οποίο δεν καταλάβαινε τίποτε κι' είχε αποτραβηχτεί στο Μονζαιν, για να ξεφύγει από τις πιέσεις της οικογενείας της που ήθελε να την ξαναπαντρέψει. Αυτός ο δεύτερος γάμος ήταν, φαίνεται αναγκαίος στα συμφέροντά της, γιατί μια άπειρη γυναίκα σαν την μαμά δεν μπορούσε να διευθύνει μια τέτοια επιχείρηση. Της χρειάζοταν ένας άντρας, ένας άντρας δραστήριος. Κι' αυτός ο άντρας είχε βρεθεί. Λεγόταν κ. Λεματιέ, ήταν τριανταπέντε χρονών, είχε πε-

Παίζαμε τους στρατιώτες...

ριουσία ίση με την δική μας κι' όνομα... στή βιομηχανία του μεταξιού. Ήταν, με δυό λόγια, ο ιδανικός σύζυγος. Μπορεί όμως αυτή η γνώμη να ήταν της οικογενείας της, μά δεν ήταν και της μαμάς. Η καρδιά της ζητούσε κάτι άλλο, πιο ωραίο, πιο γοητευτικό από έναν βιομήχανο. Και γι' αυτό την έπιαναν τα νευράκια της.

Τα έμαθα όλ' αυτά αργότερα. Εκείνη την εποχή ήμουν μόλις οχτώ χρονών και δεν έβλεπα τίποτε άλλο παρά μόνο ότι το σπίτι μας ήταν τρομερά μελαγχολικό. Γι' αυτό δεν έμενα μέσα καθόλου και περνούσα τον καιρό μου παίζοντας με τον Τοτό.

«Παίζοντας» δεν λέει αρκετά. Η σωστή λέξις θα ήταν αλητεύοντας. Γιατί, από το περιβόλι, το σκάσαμε γρήγορα για το χωριό, κι' από το χωριό, τραβούσαμε για τα χωράφια, μαζί με όλα τάλλα κουτσούβελα του τόπου. Τού κάκου ή μαμά είχε αναθέσει στον περιβολάρη και στην περιβολάρισσα να μās επιβλέπουν. Το περιβόλι μας ήταν τόσο μεγάλο, ο πατέρας κι' η μητέρα του Τοτόρ τόσο λίγο αύστηροι κι' οι μαντρότοιχοι τόσο εύκολοι στο σκαρφάλωμα! Και προπάντων ο Τοτόρ ήταν τόσο πονηρός!

"Α! θυμούνται ακόμα σαν νάταν χθές τις αποδράσεις μας αυτές και τις περιπλανήσεις μας στην έσοχη! Μιά μάλιστα δεν θά την ξεχάσω ποτέ. Αυτή άλλωστε ήταν η πρώτη μου έκστρατεία και η στρατιωτικές μου υπηρεσίες αρχίζουν από τότε.

Εκείνη την εποχή, ο έπινοητικός Τοτόρ είχε βρή ένα

καινούργιο παιχνίδι. Παίζαμε τους στρατιώτες. Ήταν δώδεκα χρονών κι' ως μεγαλύτερος είχε το δικαίωμα να προτάξει έμένα και τάλλα χαμίνια του χωριού. Μά με σεβόταν και γι' αυτό είχε ονομάσει έμένα αρχηγό.

Η στρατιά μας άπετελείτο από καμιά δωδεκαριά παληόπαιδα, στά όποια ο Τοτόρ είχε μοιράσει όπλα που τά είχε φτιάξει μόνος του από σκουπόξυλα. Σε μένα είχε δώσει και σπαθί, όχι πειά από ξύλο, μά μετάλλιο, χρησιμοποιώντας τη μακρυά ούρά ενός παληού τηγανιού. Στο κασέτο μου είχε προσθέσει μια άλλη ούρά, από πολύχρωμα φτερά αυτή, κολοβώνοντας έναν δυστυχισμένο πετεινό μας.

Ο ίδιος ο Τοτόρ είχε προσφέρει στον έαυτό του ένα τύμπανο, που τό είχε φτιάξει από ένα ψηλό καπέλλο, του όποιου είχε κόψει τους γύρους. Ήταν ένα τύμπανο μαύρο που έβγαζε ήχους βαθείς και πένθιμους.

"Ετσι ώπλισμένοι, ξεκινούσαμε προς κατάκτηση των... άγλαδιών και των σταφυλιών. Έγώ βάδιζα περιήφανα πίσω απ' τον Τοτόρ με τό σπαθί μου ψηλά. Και καθώς βαδίζαμε τραγουδούσαμε, ακολουθώντας τό ρυθμό του μαύρου τυμπάνου:

Ράν - τάν - πλάν, τίν - λίν - λίν,

Ράν - τάν - πλάν, τίν - λίν - πλάν!

— "Αλτ! Τίς είν; Προχώρει στο σύνθημα!

Ήταν μια φωνή άγνωστη, τρομερή, που μās υποδέχτηκε έτσι, στή στροφή ενός έξοχικού δρόμου.

Μιά έχθρική στρατιά βρισκόταν μπροστά μας άποτελου-

μένη από ένα μόνο άνδρα, είν' αλήθεια, μά τί άνδρα!...

"Εναν αληθινό στρατιώτη!...

Τί λέω; "Εναν αξιωματικό!

Με παντελόνι κόκκινο, με

γαλόνια, με χρυσάφια και

με αληθινό σπαθί!

"Ο σώζων έαυτον σωθήτω!

Στή στιγμή, ή στρατιά μας

διαλύθηκε αφήνοντας επί τό-

που τά όπλα της! Κι' εγώ ο

στρατηγός έρριξα στά πόδια

του νικητού την ούρά του

τηγανιού που μου χρησίμευε

για σπαθί. Μονάχα ο Τοτόρ

κράτησε καλή στάσι, φόρε-

σε στο κεφάλι του τό τύμ-

πανό του για να πάρη πιο

επιβλητικό ύφος κι' άπάντη-

σε:

— Τό σύνθημα; Γαλλία,

συνταγματάρχα μου!

Ο συνταγματάρχης που

δέν ήταν παρά ένας νεαρός

ύπολοχαγός, αρχισε να γελάη και μās ρώτησε:

— Και που πάτε έτσι, φανταράκια μου;

— Στο πόλεμο, λοχαγέ μου, άπάντησε ο Τοτόρ, υποβιβάζοντας τον βαθμό του έχθρου που δεν είχε πειά τίποτε τό τρομερό.

— Λοιπόν, ξανάπε ο αξιωματικός, θέλετε να υπηρετήσετε υπό τις διαταγές μου; Θέλω αυτή τη στιγμή ακριβώς να... κυριεύσω ένα έστιατόριο για να φάω. Οδηγήστε με στο πιο κοντινό έστιατόριο και θά σās κάνω τό τραπέζι, γρεναδιέροι μου.

Μά πουθενά στήν περιφέρεια δεν υπήρχε έστιατόριο. Μονάχα φτωχικά πανδοχεία υπήρχαν. Που να τον πάμε;

Βλέποντας πώς σωπαίναμε, ο ύπολοχαγός με χάιδεψε στο μάγουλο και με ρώτησε:

— Λοιπόν, τί λές έσύ, μικρέ στρατηγέ;

Ήταν σ' αλήθεια αξιωματικός ο νεαρός κι' ωραίος αυτός αξιωματικός κι' όσο τον κύτταζα, τόσο πολύ μου άρεσε.

"Εξαφνα λοιπόν τότε μου ήρθε μια έμπνευσις που την βρήκα θαυμάσια.

— Ναι, του άπάντησα, θά σās πάω εγώ σ' ένα έστιατόριο.

— Που λοιπόν; ρώτησε ο Τοτόρ.

— Διάβολε! Στο δικό μας!

Ο Τοτόρ ένθουσιασθήκε με την ιδέα μου και μου ψιθύ-

ρισε:

— Μπράβο! Θά γελάσουμε...

(Συνέχεια στή σελίδα 53)

ΡΑΝ-ΤΑΝ-ΠΛΑΝ!...

(Συνέχεια από την σελίδα 17)

Ο αξιωματικός, νομίζοντας πως ήμουν γιός ξενοδόχου, μάς άκολούθησε και στο δρόμο με ρώτησε:

— Τουλάχιστον, τρώνε καλά στο έστιατόριό σας;

— "Ε, καλούτσικα!

"Ετσι φτάσαμε σε λίγο στη βίλλα μας, στο περιβόλι, όπου ή μαμά, φορώντας το πενιούάρ της, έκανε τον περίπατό της, προσπαθώντας να σκοτώσει την πληξί της.

Μόλις ο αξιωματικός είδε το ωραίο σπίτι, την κομψή και όμορφη κυρία, άντελήφθη την πλάνη του, ζήτησε συγγνώμην και θέλησε να δικαιολογηθώ... Είπε μεταξύ των άλλων πως γύριζε στα περίχωρα για τοπογραφικές παρατηρήσεις.

"Ήταν χαριτωμένος έτσι, όπως τα είχε χαμένα. "Όσο για τη μαμά, άντελήφθη από την πρώτη στιγμή πως ο αξιωματικός της άρεσε, όσο και σε μένα.

— Αυτός ο μικρός πονηρός, είπε τραβώντας μου έλαφρά το αυτί, είναι ή άφορμή της άδιακρισίας μου.

— Μά δεν υπάρχει καμιά άδιακρισία, είπε ή μαμά.

Και κράτησε τον ύπολοχαγό να φάη μαζί μας. Πέρασε όλο του το άπόγευμα κοντά μας. "Η μαμά ήταν κατειθυσιασμένη μ' αυτόν. Κι' εγώ το ίδιο. "Ήταν έξυπνος και πνευματώδης κ' ήξερε ένα σωρό όμορφες ιστορίες.

Φαίνεται δε πως ή βίλλα μας αποτελούσε σπουδαία στρατηγική θέση, γιατί από την ήμέρα εκείνη έγινε το κέντρο των επιχειρήσεων του. Και φαίνεται επίσης πως το κόκκινο παντελόνι έδιωξε τα νευράκια της μαμάς, φουβίζοντάς τα όπως το κόκκινο πανί τον ταύρο. Είχε ξαναγίνει χαρούμενη. Κ' ή χαρά της δεν έπαυε να μεγαλώνη επί τρεις μήνες ως την ήμέρα που παντρεύτηκε τον ύπολοχαγό.

Από τότε, επειδή ζούσα πειά κοντά στον πατριό μου, άρχισε να μου άρέσει ή στρατιωτική σταδιοδρομία. Κι' αντί να μάθω το δ ο υ ν α ι και λ α β ε ι ν, έμαθα σπαθί, ίππασία κ' ένα σωρό άλλα πράγματα, που χρειάζονται για να μπή κανείς στη Στρατιωτική Σχολή του "Αγίου Κύρου. "Ετσι έγινε στρατηγός... Ράν-τάν-πλάν!...» ΖΑΝ ΡΙΣΠΕΝ

ΠΩΣ ΙΗΝ ΕΠΑΘΕ Ο ΔΙΑΒΟΛΟΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 41)

τέλος ύποχώρησε στην άξίωσι του διαβόλου.

Την άνοιξη, ή συγκομιδή άναγγελλόταν ύπέροχη κι' ο διάβολος έτριβε τα νύχια του.

Μά νέα άπογοήτευσις όμως τον περίμενε όταν έγινε ή συγκομιδή. Αυτή τη φορά ή γη δεν είχε δώσει τίποτε άλλο από μιτζέλια, φακές, φασόλια, φάβα, καρόττα, κρεμμύδια, ντουάτες, λάχανα, κοκκινογούλια και κουνουπίδια.

Και, φυσικά, κατά την συμφωνία τους, τα πήρε όλα ο άρχάγγελος και τά έδωσε του "Ωμπέρ.

Ο διάβολος θέλησε να διαλύση το συμβόλαιο. Μά αυτό ήταν αδύνατο γιατί το είχαν κάνει επίσημο σε χαρτόσημο και με μάρτυρες μπροστά στον συμβολαιογράφο της περιούλης. Μέσα στην όργη του τότε έστειλε τον εαυτό του σ' όλους τους διαβόλους και κανένας δεν τον ξανάδε πειά στη χώρα. Από τότε ο "Ωμπέρ τά είχε όλα άφθονα. Είχε τα ψάρια που ζούσαν στη θάλασσα και τά ζωα που έβοσκαν στα λιβάδια, το στάρι με το όποιο έφτιαχνε όμορφο ψωμί και όλα τά φρούτα που βγάζει ή γη... ΑΝΡΥ ΟΥΣ ΣΑΙ

ΠΩΣ ΒΡΗΚΑΝ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΟΥΣ ΟΙ ΚΑΛΜΙΤΕΧΝΑΙ ΜΑΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 28)

φάνεια και καταλάβαινε ότι θα έπαιρνε μια μεγάλη θέση. Κι' άλήθεια, μόλις ο λοχαγός διάβασε το γράμμα, φώναξε έναν στρατιώτη και είπε, δείχνοντάς του τον κ. Σταυρίδη:

— "Εμπρός, πήγαινέ τον σ' άρβυλα!

Κι' έτσι, χωρίς να το καταλάβη, ο Σταυρίδης θρέθηκε σ' ένα δωμάτιο χωρίς παράθυρα και γεμάτο άρβύλες. Από το πρωί δε ως το βράδυ ήταν ύποχρεωμένος για 22 δραχμές να ταιριάζη τά ζευγάρια τις άρβύλες, να τις δένη και να τις τοποθετη στα ράφια. "Εκείνο τον καιρό επειδή δεν τον φθάναν τά φιλά, έτρωγε μια φασουλάδα την ήμέρα.

Τέλος μια μέρα τόλμησε να κάνη το πρώτο βήμα προς το δρόμο του. Μπήκε στο θέατρο του Θησειού και είπε με δειλία στον Αύλωνίτη:

— "Εγώ τραγουδάω. Μπορώ να παίξω στο θέατρο;

Τόν πήραν για να γελάσουν. Μά τραγούδησε τόσο καλά το «Ταγκό των ρόδων», ώστε τον προσέλαβαν στο θίασο.

Από τότε ο κ. Σταυρίδης βρήκε το δρόμο του και έξελιχθη σ' έναν πρώτης τάξεως ήθοποιό του έλαφρού μουσικού θεάτρου.

Θ. ΔΡΑΚΟΣ

ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

(Συνέχεια από τη σελίδα 10)

τίποτε καταλαβαίνει!...»

"Επί τέλους σκέφθηκε να της δώση μια εξήγησι.

— Καλά, της είπε, δεν ήσαν άκριβά τ' αυγά. Δεν ήσαν διόλου άκριβά!...

Μά αυτή, αντί να καταπραυνθη φούντωσε χειρότερα. Μπήκε μέσα στο δωμάτιο κι' άρχισε να του πετάη τά ρούχα. Καλά που ήρθεν ή όρντινάντσα και την κράτησε, άλλοιώς θα γινότανε ρεζίλι.

— Για πήγαινε και φέρε τον διερμηνέα, είπε ο Καράφας στο στρατιώτη του, να ιδούμε τι συμβαίνει!

"Η Στόϊνα, σαν είδε να έρχεται κι' ο άλλος ο στρατιώτης, ο «διερμηνέας», έτρεξε στον συνταγματάρχη, φωνάζοντας και μαδώντας το κεφάλι της.

— Μ' είπε στραθή, άρχισε να του φωνάζη. Μ' έβρισε και όλο με θρίζει και με λέει στραθή!

"Ο συνταγματάρχης κάλεσε άμέσως τον άνθυπασπιστή.

— Γιατί, κύριε άνθυπασπιστά, ύβρίσατε αυτήν την φτωχή γυναίκα; Γιατί την είπατε στραθή;

— Ψέμματα, συνταγματάρχα μου, δεν της είπα τίποτα!

— Σιωπή! Για να έλθη ως εδώ πέρα ή παραπονουμένη, βεβαίως την ύβρίσατε.

— "Επιτρέπεται, κύριε συνταγματάρχα;

— "Ορίστε.

— Δεν την είπα στραθή... "Από τη γυναίκα αυτή άγόρασα πέντε αυγά προς μια δραχμή το ένα και σ' άστεια, χωρίς να θέλω διόλου για να την πειράξω, της είπα ότι είναι άκριβά.

Στο άκουσμα της τελευταίας λέξεως ή Στόϊνα έφρένιασε και πάλι και άρχισε να φωνάζη στη γλώσσα της:

— Νά τος, κύριε «μεγάλε», αυτός με θρίζει και μπροστά σας...

"Ο συνταγματάρχης δεν κατάλαβε, γιατί δεν ήξερε τη γλώσσα, μά μπήκε όμως στη μέση ο διερμηνέας.

— Παρεξήγησις, κύριε συνταγματάρχα, παρεξήγησις είναι. "Η γυναίκα νόμισε πως την είπε «κ ρ ί θ α», δηλαδή «σ τ ρ α θ ή», ενώ ο κύριος άνθυπασπιστής της είπε πως τ' αυγά είναι ά κ ρ ι β ά.

Και γύρισε και εξήγησε και στην Στόϊνα την παρεξήγησι και των γλωσσών την σύγχυσι.

"Εκείνη, σαν κατάλαβε, άρχισε να κλαίη και να ζητάη με δυνατές φωνές συγχώρησι. Και σαν άποκαταστάθηκαν όλα, πήρε τον ένοικιαστή της με κλάματα χαράς, τον πήγε και πάλι στο άρχοντικό της, κι' επειδή εκείνος παραπονιόταν πως από τη σύγχυσι του κρουολόγησε, τουστειλε στην κάμαρά του την κινητή την σόμπα, που έκαie σαν τραίνου άτμομηχανή, την Σίικα, να τον γιατρέψη. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΤΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

(Συνέχεια από τη σελίδα 15)

θαν και μ'ό είπαν πως έναςπραμματευτής με ζητούσε.

»"Ήταν ο κλέφτης των αυγών, ο προστατευόμενός μου.

— Ξαναγύρισα, μού είπε. Είμαι περίφημα. "Εσείς τί κάνετε;

— "Φαινόταν πολύ χαρούμενος.

— "Ήρθα, έπρόσθεσε, για να σάς πω καλημέρα και να σάς κάνω μια έκπληξι.

»Κάθησε σε μια καρέκλα και, ύψώνοντας το πόδι του, μού έδειξε τά παπούτσια του.

— "Ε, λοιπόν; τον ρώτησα, μη καταλαβαίνοντας.

— Δεν βλέπετε λοιπόν;... μού άπάντησε γελώντας... Είνε όλοκαινούργα, όπως την ήμέρα που μού τάγόρασαν εκ μέρους σας... Τά φόρεσα πρό όλίγου κάτω στη σκάλα, για να σάς τιμήσω...

— Και τότε πως ήρθες;

— "Απλούστατα, ήρθα ξυπόλυτος κρατώντας τά παπούτσια στο χέρι... Καταπλήγωσα βέβαια στο δρόμο τά πόδια μου, μά τί σημασία έχει; Το είχα κάνει τάμα... "Ήθελα να σάς άποδείξω έτσι πως είμαι παιδί με καρδιά και πως δεν πήγε χαμένη ή προστασία σας...

»"Ενοιωσα εκείνη τη στιγμή, αγαπητοί μου φίλοι, μια πολύ γλυκειά συγκίνησι. "Ήταν άνόητο βέβαια αυτό που είχε κάνει οπραμματευτής μου, μά ήταν και τόσο ωραίο...

"Ήθελε να μ' ευχαριστήση το φτωχό παιδί, μά του έλειπαν τά μέσα... Και τότε του ήρθε ή τρελλή και συγκινητική έμπνευσις να μού προσφέρη ως εκδήλωσι της εύγνωμοσύνης του το καθημερινό μαρτύριό του, το μαρτύριο των ποδιών του που τά είχαν σακατέψει τά χαλίκια των δρόμων που πέρασε από την ήμέρα που του τάγόρασα...»